

Polítics sense política

- L'autèntic mal és que no hi ha política i tot es limita a una gestió d'urgències de dubtosa validesa

ORIOL BOHIGAS, arquitecte.

EL PERIÒDICO DE CATALUNYA, 22.11.09

En una reunió informal en què coincidien alguns polítics professionals i alguns ciutadans adherits a la política per afecció i responsabilitat, vaig sentir una frase que podia semblar extemporània però que, en el fons, era reveladora d'alguns dels problemes reals que ens malmeten. Un polític conspicu i ben instal·lat digué que avui dia els polítics manen poc i que, tal com van les coses, encara manaran menys. ¿Era una atzagaiada o una anàlisi realista de la situació i, en conseqüència, un planteig crític en profunditat?

Una primera interpretació de la frase podria ser el reconeixement que cada dia hi ha més camps de coneixement, més camins d'intervenció a la vida col·lectiva que fan perdre terreny a la política i la seva capacitat de comandament cedint-lo, per exemple, a les propostes i les conseqüències de la macroeconomia i de l'economia d'urgència, dels problemes laborals, de la coherència unitària del planeta i del respecte a les seves reserves energètiques, de la sostenibilitat i tants altres valors que es presenten com a fets objectius aparentment alliberats de la política. Aquesta interpretació constataria la substitució de la càrrega ideològica de la política, fins i tot dels seus moralismes, per uns principis que responen només a la gestió més o menys correcta del desenvolupament, amb el perill d'incloure-hi –descuradament o subreptíciament– interessos tendenciosos darrere de l'objectivitat aparent.

PODEM pensar en una altra interpretació més malèvola. La frase podria ser un símptoma d'impotència i de resignació: els polítics no manen perquè ja ho fan, malgrat ells, les forces reals que s'han imposat a la nostra societat i que ronden al voltant dels grans capitals organitzats globalment i emparats sovint per diversos mitjans de comunicació. És l'acceptació d'un fet que tendeix cap al suport d'interessos particulars o, en situacions extremes, fins i tot, a la corrupció. És a dir, els polítics manen poc perquè els interessos dels grups dominants han corcat els seus cadirals. Ja no és possible ni una gestió correcta del desenvolupament social, encara que sigui sense política.

LA TERCERA interpretació pot ser encara més devastadora: els polítics no manen perquè els que manen són els partits polítics i aquests, cada dia, estan més i més desinteressats en la política, absorbits en les tasques electorals i en la recerca de recolzaments econòmics per a la supervivència de l'organització i els seus components. Ja sabem que l'estructura funcional de la democràcia està basada, entre altres coses, en la presència organitzada dels partits, però també sabem –i ara amb experiència comprovada– que aquesta estructura no pot funcionar si els partits anul·len la qualitat de la política i dels polítics i la creació de lideratges naturals.

Es podrien suggerir moltes més interpretacions a la frase que ens etzibà el polític conspicu i responsable. Però em sembla que totes elles tenen el mateix rerefons: els polítics manen poc perquè els criteris polítics, estrictament polítics, no s'imposen des d'un altre nivell jeràrquic als moviments extrapolítics que ocupen un poder jeràrquicament esguerrat, que decanta la societat cap a un sistema de gestió sense ideologia, cap als interessos dels grans grups econòmics, cap a la corrupció o cap al

partidisme eixorc. Els polítics sense política no manen ni poden manar. I això és un accident greu. Perquè només la política amb tot el seu contingut programàtic, amb totes les exigències morals, amb tota la voluntat de transformació global, pot girar la situació. Ens queixem dels mals de la política i ens equivoquem.

EL MAL AUTÈNTIC és que no hi ha política i que tot es limita a una gestió d'urgències amb dubtosa validesa en els terminis normals de la vida activa d'una societat. Ni la corrupció, ni el marasme dels partits, ni l'abús de poder dels grups que trafiquen en el control econòmic, ni els que abusen de falses mesures *objectivables* poden ser corregits, si no és amb l'exercici net i pelat de la política. Això que, per ara, els nostres polítics no estan disposats a apostar. I és que els polítics no es volen ficar en política, si em permeteu parodiar una famosa frase de **Franco**.

I, per acabar-ho d'adobar, hi ha una derivació perniciosa d'aquest apoliticisme dels polítics: els ciutadans també han perdut la musculatura política i l'empenta necessària per exigir un renaixement. Primer van iniciar un absentisme electoral que es completà amb greus desafeccions i que ha acabat amb un menyspreu que comença a macular les consciències que s'havien format en l'entusiasme de la democràcia. Perquè, al revés del que alguns diuen, la mort de la política ha de portar, indefectiblement, la mort de la democràcia. I per evitar la mort de la política cal trobar, primer, uns polítics prou polititzats.